

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА

Факультет/інститут філології

Кафедра журналістики

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
МЕДІАБЕЗПЕКА**

Освітня програма Журналістика

Спеціалізація (за наявності) _____

Спеціальність 061 Журналістика

Галузь знань 06 Журналістика

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол №1 від 30 серпня 2023р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура курсу
4. Система оцінювання курсу
5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу
6. Ресурсне забезпечення
7. Контактна інформація
8. Політика навчальної дисципліни

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Медіабезпека
Освітня програма	Журналістика
Спеціалізація (за наявності)	-
Спеціальність	061 Журналістика
Галузь знань	06Журналістика
Освітній рівень	Бакалавр
Статус дисципліни	Основна
Курс / семестр	4курс /1семестр
Розподіл за видами занять та годинами навчання	Лекції – 16 год. Семінарські заняття – 18 год. Самостійна робота – 56 год.
Мова викладання	Українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/course/subscription/through/url/90d2de3cfdfb240d79b1

2. Опис дисципліни

Мета та цілі курсу

Мета курсу полягає у формуванні базових знань та розуміння медіа законодавства; виявлення загроз медіабезпеці індивіда та суспільства; формування у студентів категоріального (понятійного) апарату. Окрім того, мета курсу полягає в підготовці студентів до безпечного та відповідального використання медіа в сучасному цифровому світі, забезпеченні необхідних знань та навиків для ефективного функціонування в інформаційному суспільстві.

Цілі. Свідоме та відповідальне використання медіа: Навчання студентів засобам визначення та уникнення потенційних загроз у медіапросторі, таких як шахрайство, кібербулінг, ІПСО, фейки та інші віртуальні ризики;

Розвиток критичного мислення в онлайн-середовищі: Формування навичок аналізу та оцінки інформації в Інтернеті, розпізнавання маніпуляцій та підрбок, розуміння впливу медіа на формування світогляду;

Кібербезпека та приватність: Надання студентам знань та навичок щодо захисту особистих даних в мережі, безпеки паролів, усвідомлення ризиків інтернет-зв'язків та збереження інтернет-приватності;

Підготовка до викликів змін в медіаландшафті: Отримання студентами навиків, необхідних для адаптації до постійних змін у медіа, технологіях та інтернет-середовищі;

Культурна толерантність та розуміння різноманіття: Сприяння усвідомленню впливу медіа на формування стереотипів та розуміння значення культурної толерантності та різноманітності;

Формування у студентів цілісного підходу до фізичної та психологічної безпеки журналіста в умовах сьогодення .

Компетентності

ЗК01. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях

ЗК02. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК03. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК 08. Здатність навчатися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК09. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

СК 01. Здатність застосовувати знання зі сфери соціальних комунікацій у своїй професійній діяльності.

СК 06. Здатність до провадження безпечної медіадіяльності.

Програмні результати навчання

ПР01. Пояснювати свої виробничі дії та операції на основі отриманих знань.
 ПР03. Оцінювати свій чи чужий інформаційний продукт, інформаційну акцію, що організована й проведена самостійно або разом з колегами.
 ПР 09. Оцінювати діяльність колег як носіїв прав і обов'язків членів суспільства, представників громадянського суспільства.
 ПР 18. Використовувати необхідні знання й технології для виходу з кризових комунікаційних ситуацій на засадах толерантності, діалогу й співробітництва.

3. Структура курсу

№	Тема	Результати навчання	Завдання
1.	Тема 1. Концептуальні засади інформаційної безпеки	Знати що таке інформаційні відносини? Знати основні принципи Інформаційних відносин	Питання, кейси
2	Тема 2. Інформаційна політика національна безпека країни	Знати законодавчу базу журналістської діяльності. Поняття інформаційна політика. Державна інформаційна політика України.	Тести, питання,
3.	Тема 3. Індивідуальна та колективна складова інформаційної безпеки	Знати що таке інформаційно-психологічний вплив? Розрізнити вплив ІПВ на свідомість індивіда та суспільства	Питання, тести, Прослухати : запис Яковлєва про теорії змов https://mail.google.com/mail/u/0/
4.	Тема 4. Захист та права журналіста у надзвичайних ситуаціях різного характеру.	Знати основи захисту роботи журналіста згідно українського законодавства. Напрацювати план дій при підготовці до роботи в небезпечних умовах. Орієнтуватись в ситуації, необхідній документації, правах та обов'язках журналіста при підготовці до роботи	Питання, Тести
5.	Тема 5. Міжособистісна комунікація журналістів та професійні стандарти	Розуміння основних положень етичної та професійної міжособистісної комунікації, зокрема: <i>Міжособистісна комунікація:</i> Журналісти повинні спілкуватися між собою чесно та відкрито, обмінюючись інформацією та думками без приховування важливих фактів чи інтересів. <i>Професійні стандарти:</i> Журналісти повинні дотримуватися принципів об'єктивності та правдивості у своїх матеріалах, уникати приховування фактів чи спотворення інформації. <i>Міжособистісна комунікація:</i> Журналісти повинні поважати конфіденційність інформації, яку вони отримують від колег чи інших джерел. <i>Професійні стандарти:</i> Збереження етичних стандартів у відносинах з джерелами, уникання конфлікту інтересів та дотримання принципів добросовісності. Взаєморозуміння та командна робота: <i>Міжособистісна комунікація:</i> Забезпечення	Проведення рольової гри-дебатів для визначення правил та норм повідомлення інформації

		взаєморозуміння між журналістами для ефективної командної роботи, особливо при колективному створенні матеріалів. <i>Професійні стандарти:</i> Розвиток та підтримка ефективної комунікації всередині редакції для підвищення якості журналістської продукції.	
6.	Тема 6. Фізична безпека журналіста	Права журналіста у конфліктних ситуаціях. Права і обов'язки журналістів, що висвітлюють масові заходи. Знати правила безпеки журналістів в «гарячих точках». Розуміти особливості висвітлення конфліктів. Знати особливості комунікації з військовими.	Питання, кейси, тести
7	Тема 7. Психологічна безпека журналіста.	Знати загальні правила психологічної безпеки. ПТСР. Знати правила поведінки журналістів у полоні.	Питання, тести,
8	Тема 8. Безпека журналіста під час виконання професійних обов'язків в умовах військового конфлікту.	Використання засобів зв'язку, передача інформації в редакцію. Проблеми зберігання інформації та пересування журналіста в умовах збройного конфлікту.	Питання, тести, Переглянути відеоматеріал : Про пропаганду, фейки та боротьбу з ними - Тетяна Ковтун http://surl.li/oerpl

4. Система оцінювання курсу

Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Лекція	0
Семінарське заняття	30
Самостійна робота	10
Індивідуальне завдання	20
Залік	40

Максимальна кількість балів	100

5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу

Вили навчальної роботи	Навчальні тижні																	Разом
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
Лекції																		
Семінарські з-тя		5		5		5		5		5		5						
Самостійна р-та												10						
Індивідуальні завдання													20					
Залік														40				
Всього за тиж-нь		5		5		5		5		5		5	10	20	40			100

Примітка: не рекомендується на один тиждень планувати кілька форм контролю.

6. Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення	Мультимедіа
Література:	
1. Посібник з безпеки для журналістів: Посібник для репортерів у небезпечних зонах, 2022. - 151 с. - https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000381168 2. Посібник до навчального курсу щодо безпеки журналістів. - Авторський колектив. - Раді Європи, 2021. - https://rm.coe.int/bezpeka-zhurnalistiv-posibnyk-final-print-1-/1680a3f8df 3. Jain, A.K., Sahoo, S.R. & Kaubiyal, J. Online social networks security and privacy: comprehensive review and analysis. Complex Intell. Syst. (2021). https://doi.org/10.1007/s40747-021-00409-7 4. Журналістика-2022: безпека, стійкість, етика - https://www.osce.org/uk/project-coordinator-in-ukraine/518148 5. Як працювати журналістам під час воєнного стану. - https://imi.org.ua/monitorings/yak-pratsyuvaty-zhurnalistam-pid-chas-voynogo-stanu-i44357 6. Поради для журналістів у час війни. - https://filter.mkp.gov.ua/wp-content/uploads/2022/04/porady-dlya-zhurnalistiv-u-chas-vijny.pdf 7. Аксьонова Н. Дослідження мас-медіа в умовах інформаційної війни / Н. Аксьонова Н. // Наук. пр. Нац. б-ки України ім. В. І. Вернадського : зб. наук. пр. / НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Асоц. б-к України. – Київ, 2017. – Вип. 48. – С. 341–350. 8. Земляна І. Журналіст і (НЕ) безпека. Посібник для журналістів, які працюють в небезпечних умовах. - ГО "Інститут масової інформації", 2016. - https://imi.org.ua/wp-content/uploads/2017/06/Zhurnalist-i-nebezpeka.pdf 9. Беата Бель, Олександр Бурмагін, Томаш Патора, Олег Хоменок. Посібник з журналістських розслідувань. Теорія та практика. Київ, 2013. 190 с. URL: https://irrp.org.ua/wp-content/uploads/2013/12/verstka.pdf 10. Васійчук В.О., Гончарук В.Є., Качан С.І., Мохняк С.М. Основи цивільного захисту: Навч.посібник / Львів, 2010. 384 с. 11. Головка О. М. Медіабезпека людини: засади інформаційно-правової політики: Монографія – Київ: Видавничий дім «АртЕк». – 2019. – 168 с. 12. ЗАКОН УКРАЇНИ «Про державну підтримку засобів масової інформації та соціальний захист журналістів» (редакція від 03.07.2020). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/540/97-%D0%B2%D1%80#Text 13. ЗАКОН УКРАЇНИ «Про інформаційні агентства» (станом на 16.07.2019). URL:	

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/74/95-%D0%B2%D1%80#Text>

14. ЗАКОН УКРАЇНИ «Про інформацію». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text>
15. ЗАКОН УКРАЇНИ «Про порядок висвітлення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування в Україні засобами масової інформації» (чинний, станом на 16.07.2019). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/539/97-%D0%B2%D1%80#Text>
16. Збірник документів ради Європи: Безпека журналістів (Опубліковано в рамках Проекту Ради Європи «Зміцнення свободи медіа і створення системи Суспільного мовлення в Україні»). 2017. URL: <https://rm.coe.int/final-collection-of-documents-safety-of-journalists-ukr/16809e458c>
17. Золотар О.О. Інформаційна безпека людини: теорія і практика : монографія. – Київ : ТОВ «Видавничий дім «АртЕк», 2018 – 446 с.
18. Правові засади діяльності журналістів в Україні // МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ. РОЗ'ЯСНЕННЯ. 04.10.2011. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0062323-11#Text>
19. Саморукова О. Маніпулятивні технології у висвітленні зарубіжними ЗМІ ситуації в Україні / О. Саморукова // Наук. пр. Нац. б-ки України ім. В. І. Вернадського : зб. наук. пр. / НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Асоц. б-к України. – Київ, 2017. – Вип. 48. – С. 351–359.
20. Щетініна Л. В., Рудакова С. Г., Труш О. А. Маніпулятивний вплив масмедіа: механізм, наслідки та рекомендації щодо протидії. Бізнес Інформ. 2019. №5. С. 246–252. <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2019-5-246-252>
21. Шлемкевич Т. В. Законодавче регулювання інформаційно- комунікаційної діяльності як запорука інформаційної безпеки. Вісник Прикарпатського університету. Політологія. № 12. С. 125–132.

7. Контактна інформація

Кафедра Журналістики	м. Івано-Франківськ, вул. Шевченка, 57 ауд. 414 навч.-лаб. корпус (4-й поверх) https://kjourn.pnu.edu.ua/ E-mail: kaf_journ@pnu.edu.ua
Викладач (і) Гостьові лектори	Шлемкевич Тетяна Вікторівна , кандидат політичних наук, асистент
Контактна інформація викладача	tetiana.shlemkevych@pnu.edu.ua

8. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	Політика курсу базується на гуманістичній освітній парадигмі, суть якої полягає у повазі до особистості студента, у праві й можливості майбутнього фахівця самостійно обирати спосіб засвоєння навчального матеріалу, використовувати нові методи, прийоми і засоби педагогічної діяльності; на навчанні у співробітництві, тобто спільній із викладачем діяльності; на плюралізмі як важливій основі розвитку інтелектуальних здібностей студентів, розвитку їхнього критичного мислення. Будь-які форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Списування під час контрольних модульних робіт та екзамену заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів).
Пропуски занять (відпрацювання)	Можливість і порядок відпрацювання пропущених студентом занять регламентується

	«Положенням про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти» ДВНЗ “Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника ” (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.). Покликання: https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/04/isinuvannia_nove2.pdf Для отримання допуску до підсумкового контролю студентів необхідно отримати мінімум 25 балів за семінарські заняття чи завдання самостійної роботи.
Виконання завдання пізніше встановленого терміну	У разі виконання завдання студентом пізніше встановленого терміну, без попереднього узгодження ситуації з викладачем, оцінка за завдання - «незадовільно», відповідно до «Положенням про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти» ДВНЗ “Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника ” (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.). Покликання : https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/04/isinuvannia_nove2.pdf
Невідповідна поведінка під час заняття	Невідповідна поведінка під час заняття регламентується рядом положень про академічну доброчесність (див. вище) та може призвести до відрахування здобувача вищої освіти (студента) «за порушення навчальної дисципліни і правил внутрішнього розпорядку вищого закладу освіти», відповідно до п.14 «Відрахування студентів» «Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів вищих закладів освіти» Покликання : https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2018/04/Polozhennia-pro-poriadok-perevedennia-vidrakhuvannia-ta-ponovlennia-studentiv-vyshchikh-zakladiv-osvity-1996.pdf
Додаткові бали	Отримання додаткових балів за дисципліною можливе в разі виконання індивідуальних завдань, попередньо узгоджених з викладачем. Перелік індивідуальних завдань міститься у навчальній програмі до курсу. Також, за рішенням кафедри журналістики студентам, які брали участь у науково-дослідній роботі (роботі конференцій, студентських наукових гуртків та проблемних груп, підготовці публікацій), а також були учасниками олімпіад, конкурсів, можуть присуджуватися додаткові бали «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів

	ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019) Покликання: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/
Неформальна освіта	Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується «Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» (Редакція 3) Покликання : https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf

Викладач _____ Шлемкевич Т.В.